

פר' אמור - כיבוד כהנים בזה"ז

רב דניאל שטיין

א. גמ' גיטיין (נט-נט): - כהן קורא ראשון ואחריו לוי ואחריו ישראל, מפני דרכי שלום וכו'. תנא דבי רבי ישמעאל וקדשתו לכל דבר שבקדושה, לפתוח ראשון ולברך ראשון וליטול מנה יפה ראשון. א"ל אביי לרב יוסף מפני דרכי שלום, דאורייתא היא, א"ל דאורייתא, ומפני דרכי שלום.

ב. מגן אברהם (סי' ר"א ס"ק ד') - וצ"ע למה אין נוהרין עכשיו להקדים הכהן לכל הנך מילי ויש ליהזר בזה מאחר שמדאורייתא הם, ואפשר דאין אנו בקיאין ביחוסי הכהונה.

ג. רמב"ם (פ"כ איס"ב ה"א-ב') - כל כהנים בזמן הזה בחזקה הם כהנים ואין אוכלין אלא בקדשי הגבול, והוא שתהיה תרומה של דבריהם אבל תרומה של תורה וחלה של תורה אין אוכל אותה אלא כהן מיוחס. אי זהו כהן מיוחס כל שהעידו לו שני עדים שהוא כהן בן פלוני הכהן ופלוני בן פלוני הכהן עד איש שאינו צריך בדיקה והוא הכהן ששימש על גבי המזבח.

ד. רמב"ם (פ"כ איס"ב הי"ג) - מי שבא בזמן הזה ואמר כהן אני וכו' אוסר עצמו בגרושה וזונה וחללה ואינו מטמא למתים ואם נשא או נטמא לוקה.

ה. רמב"ם (פ"ט"ז סנהדרין ה"ו) - אינו צריך שני עדים למלקות אלא בשעת מעשה אבל האיסור עצמו בעד אחד יוחזק, כיצד אמר עד אחד חלב כליות הוא זה, כלאי הכרם הם פירות אלו, גרושה או זונה אשה זו, ואכל או בעל בעדים אחר שהתרה בו, הרי זה לוקה אף על פי שעיקר האיסור בעד אחד.

ו. חזון איש (שביעית סי' ה' אות י"ב) - י"ל דנהי דבזמן דהיו לויים מיוחסים אמרו חכמים שאין נותנין לו מעשר עפ"י עצמו אבל האידנא שאין לוי מיוחס ראוי ליתנו, אבל י"ל שאם יתנו לו יתרבו העולין עפ"י עצמן בשקר, והלכך כיון שאין בדינו להעמיד הדת על תלה ראוי שלא ליתנו ותקנת חכמים שאין לוי עולה עפ"י עצמו קיימת ואין נותנין לכהן, ואע"ג שנותנין פדיון הבן לכהן אפשר משום שאין בזה ריוח שנוהגין שהכהן מחזיר וכל אחד יהיב לכהן שבטוח בו שיחזרנו.

ז. הגהות מרדכי לגיטיין (אות תס"א) - מעשה בכהן שיצק מים ע"י ר"ת, והקשה לו תלמיד הא שנינו בירושלמי (ברכות פ"ח ה"ה) המשתמש בכהן מעל, והשיב לו אין בהם קדושה בזמן הזה דקיי"ל בגדיהם עליהם קדושה עליהם, ואי לא לא, והקשה א"כ כל מיני קדושה לא ליעבד להו, ושתיק ר"ת, והשיב הר"ר פטר דנהי דיש בהם קדושה יכול למחול.

ח. גמ' יבמות (פח): - מנין שאם לא רצה [פרש"י - כהן להתקדש מן טומאה ומנשים פסולות] דפנו [פרש"י - הכהן וקדשו בעל כרחו] ת"ל וקדשתו בעל כרחו.

ט. רמב"ם ספהמ"צ (מ"ע ל"ב) - היא שצונו לכבד זרע אהרן ולנשאם ולרוממם ונשים מדרגתם מדרגה קודמת וראשונה ואפילו ימאנו אותו לא נשמע מהם. וזה כלו הגדלה לקל יתעלה אחר שהוא לקחם ובחרם לעבודתו ולהקריב קרבנותיו. והוא אמרו וקדשתו וגו' ובא הפירוש וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון ולברך ראשון וליטול מנה יפה ראשון. ולשון ספרא (פ"א הי"ד) גם כן וקדשתו על כרחו. ר"ל כי זה צווי נצטוינו בו ואינו בבחירת הכהן.

י. רמ"א (סי' קכ"ח סע' מ"ה) - אסור להשתמש בכהן אפי' בזמן הזה דהוי כמזל בהקדש אם לא מחל על כך. [משנ"ב (ס"ק קע"ה) - אבל אם מחל מותר שכבוד הכהונה ניתן להם רק להנאתם לפיכך בידו למחול וליתן רשות לישראל להשתמש בו, ויש מי שאומר שאינו יכול ליתן רשות להשתמש בו אא"כ יש לו איזה הנאה כגון בשכר או אפילו בחנם לאדם חשוב שהוא חפץ לשמשו ונהנה מזה אבל אם אין לו שום הנאה מזה אין יכול למחול וכו' וטוב להחמיר לכתחלה].

יא. גמ' גיטיין (נט): - ואם בא לחלוק כבוד לרבו או למי שגדול ממנו הרשות בידו, ואמר מר עלה לא שנו אלא בסעודה, אבל בבהכ"נ לא, דאתו לאינצויי. אמר רב מתנה הא דאמרת בבהכ"נ לא, לא אמרן אלא בשבתות וימים טובים דשכיחי רבים, אבל בשני ובחמישי לא. [תוס' (שם) ד"ה אבל - אומר ר"ח הני מילי לדידהו דבחול הוו טרידי במלאכתן ולא שכיחי אבל לדידן שכיחי בשני ובחמישי כמו ביום טוב].

יב. מרדכי גיטיין (סי' ת"א) - תשובת הר"מ אשר שאלת מורי ה"ר אשר בקדושת כהן לפתוח ראשון אם הרשות בידו ליתן רשות לישראל לברך לפניו בסעודה ונ"ל שהרשות בידו וכו' ורבינו שמחה כתב דאין יכול כהן ליתן רשות לישראל לברך כ"א לרבו או למי שגדול ממנו.

יג. רמ"א (סי' קל"ה סע' ה') - כן בתענית שאחר פסח וסוכות שקורין ויחל, אם אין הכהן מתענה, קורין לישראל וטוב שילך הכהן מבהכ"נ (מהרי"ק שורש ט'). [משנ"ב (שם) - קהל שהיו נוהגים מקדם שבשבת בראשית היה אחד מהקהל מתנדב מעות לצורך ביהכ"נ כדי שיקרא ראשון בהתחלת התורה וכו' שהיה מנהג קדום ומוסכם לכל שנעשה גם ברשות הכהנים שהיה מנהגם מעולם לצאת בעת שקוראין להישראל משום עילוי וכבוד התורה שמתנדבין דמים יקרים בעד קריאת פתיחתה, משא"כ בעיר שרצו לעשות מנהג קבוע למכור המצות שלא ברשות הכהנים ועל הכהנים שיצאו בשעה שקורין בתורה שאין הרשות בידם].

יד. בית יוסף (שם) - ואיני יודע למה צריך הכהן לצאת מבית הכנסת כשהכהן מוחל על כבודו כדי שיקיימו הציבור מנהגם.